

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Штокало Леся Ярославівна

викладач комп'ютерних дисциплін вищої категорії Технічного коледжу ТНТУ ім. Івана

Пулюя

chichka69@gmail.com,

Штокало Володимир Ярославович

викладач комп'ютерних дисциплін 1-ї категорії Технічного коледжу ТНТУ ім. Івана

Пулюя

shtokala@tk.te.ua

Постановка проблеми. У статті висвітлено специфіку застосування диференціації під час реалізації кредитно-модульної системи навчання, що дозволяє оптимізувати освітній процес шляхом максимального врахування особистісного потенціалу та інтересів кожного студента.

Виклад основного матеріалу. Модернізація вищої освіти на засадах кредитно-модульної організації навчального процесу передбачає реалізацію кількох ключових векторів розвитку. Насамперед це стосується розробки освітніх стандартів, орієнтованих на результативно-діяльнісний підхід у засвоєнні знань, що повністю корелює із загальноєвропейськими та регіональними вимогами. Крім того, особливого значення набуває проектування особливих профільних програм, впровадження інтерактивних та комунікативних методик навчання, а також підвищення рівня цифрової та медіаосвітньої компетентності викладачів. Останній аспект є базовим для моделювання сучасного дидактичного середовища на основі поєднання педагогічних, інформаційних та комп'ютерних технологій.

Перехід до модульно-рейтингових принципів оцінювання викликав значний сплеск інтересу у науковому середовищі та серед практикуючих педагогів до диференційованого навчання. Такий підхід виступає потужним каталізатором творчої та пізнавальної активності студентів та суттєво підвищує загальну ефективність професійної підготовки, стимулюючи прагнення майбутніх фахівців до безперервного саморозвитку.

У контексті індивідуалізованого навчання ключова роль у координації пізнавального процесу належить викладачу. Спрямовуючи діяльність кожного студента, педагог має допомогти йому провести рефлексію власних помилок і внести необхідні корективи в індивідуальну систему самоорганізації під час опанування дисципліни. Це вимагає створення специфічних педагогічних умов, зокрема ретельного моделювання системи контролю та добору оцінювальних інструментів, які б мотивували здобувачів до продуктивної навчальної діяльності з урахуванням їхнього персонального темпу та психолого-педагогічних особливостей. [1]

Згідно з теоретичними напрацюваннями дослідників, диференційований підхід орієнтований на формування специфічного освітнього простору, що сприяє максимальному розкриттю креативного потенціалу здобувачів. Насамперед це стосується студентів із високим рівнем академічної успішності, які виявляють стійкий інтерес до науково-пошукової та творчої діяльності.

Відповідно, впровадження кредитно-модульного формату актуалізується потреба в модернізації традиційної дидактики шляхом гнучкої варіативності завдань та адаптації викладацьких методик до реальних навчальних можливостей кожного студента.

Навчально-виховний процес, який враховує індивідуальні особливості студентів, прийнято називати диференційованим, а навчання за таких умов - диференційованим навчанням [1].

Види диференціації: за здібностями, за відсутністю здібностей, за майбутньою професією, за інтересами студентів та інше.

Диференційоване навчання у практичній діяльності викладача:

- 1) всі студенти одержують однакової трудності завдання, але слабшим студентам надається індивідуальна допомога під час їх виконання;
- 2) слабшим студентам даються окремі завдання;
- 3) спочатку дається легше завдання, але згодом ускладнюється додатковим завданням [2].

Класифікація завдань за змістом у межах диференційованого підходу спирається на три базові складники: обсяг навантаження, ступінь складності та рівень самостійності студентів.

Дидактична стратегія взаємодії з різними групами здобувачів будується на принципі оптимізації часового ресурсу. Студенти з високим інтелектуальним потенціалом орієнтовані на виконання проблемних завдань, оскільки мають розвинені вміння евристичної діяльності та досвід самостійної роботи з джерельною базою у нетипових умовах. Для груп, що потребують посиленого педагогічного супроводу, пріоритетним є виділення часу на закріплення, повторення пройденого матеріалу та ретельний контроль знань.

Ці особливості актуалізують розробку адаптивного методичного інструментарію та варіативних завдань для кожного змістового модуля. Ефективним рішенням у цьому контексті є впровадження модульно-розвивальних навчальних програм. Організована на їхній основі відповідна взаємодія викладача та студентів забезпечує максимальне розкриття особистісних ресурсів майбутніх фахівців, перетворюючи засвоєння знань на потужний інструмент їхнього соціального та професійного зростання.

Висновки. Таким чином, в умовах кредитно-модульної системи, побудованої на принципах гнучкості та партнерства, шляхом впровадження у навчальний процес диференційованого навчання забезпечується самореалізація студента як особистості, визначаються додаткові навчальні цілі, підвищується

рівень продуктивності навчальної роботи, що сприяє в результаті професійному зростанню майбутніх фахівців.

Проте практичне впровадження цієї системи накладає додаткове навантаження на професорсько-викладацький склад, оскільки вимагає значних зусиль для модернізації навчально-методичних комплексів та науково обґрунтованого моделювання прогресивних освітніх технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ільченко А.М. Вища освіта і Болонський процес: Навчально-методичний посібник / Автори-укладачі: Ільченко А.М., Шейко С.В. – Полтава: РВВ ПДАА, 2014. – с. 192-201.
2. Бенера Валентина Єфремівна. Організація самостійної роботи студентів згідно з вимогами кредитно-модульної системи навчання. // Український науковий журнал "Освіта регіону". Випуск №2, 2010, с. 199-203.
3. Єгорова В. В., Голубєва М. О. Болонський процес: історія питання та проблеми реалізації // Наукові записки. Т. 71, Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота / Національний університет "Києво-Могилянська академія". – с. 26-29.
4. Довгань, Л. І. (2017). Інноваційні технології навчання в освітньому процесі вищої школи. Роль інновацій в трансформації сучасної науки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 29–30 грудня 2017 р.). Київ: ГО «Інститут інноваційної освіти», 1, 19–21.
5. Харченко, С. Я. (2019). Інновації педагогічної освіти в умовах викликів сьогодення. [Монографія]. Київ: Талком, 343.

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ ЯК ЗАСОБУ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З БАЗОВОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Явна Вероніка Віталіївна

здобувачка 3 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

yvna.veronica6@gmail.com

Жирська Галина Ярославівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені

Володимира Гнатюка

gyrska@chem-bio.com.ua

Сучасна базова біологічна освіта розвивається в умовах швидкої цифровізації школи, впровадження підходів Нової української школи та необхідності забезпечення безперервного навчання за різних форматів організації освітнього процесу. Для учнів 7-9 класів біологія має особливе значення, оскільки саме в цьому віці формується цілісне уявлення про живу природу як систему, різноманітність біологічних систем, організм людини, її здоров'я, взаємозв'язок будови й функцій органів, відповідальне ставлення до власного тіла та довкілля. Традиційні пояснювально-ілюстративні методи не